

Satakieli

Pedagogiikkaa

Hämeenlinnassa

Eliisa Soirila

Hämeenlinnan varhaiskasvatuspalvelut

TAIDEKASVATUS OSANA HÄMEENLINNALAISTA VARHAISKASVATUKSEN ARKEA

- Intokoulu-projektista (2010-11) Satakielimalliin

KEKE- seminaari

14.2.2013

Suomen kansallismuseo

Helsinki

-
- Intokoulu oli Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin ja Hämeenlinnan varhaiskasvatuspalvelujen yhteistyömuoto vuosina 2010-11.
 - Tavoitteena saada **taidekasvatus osaksi varhaiskasvatuksen arkea** ylittämällä perinteiset organisaatorajat.
 - Intokoulussa toiminta-ajatuksena oli kaikkien osapuolten osallisuus.
 - Hanke organisoitui osaksi Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:in toimintaa.
 - Varhaiskasvatuksen kehittäjinä toimi 10 intovastaavaa, joiden tehtävänä oli mm. huolehtia henkilökunnan koulutuksesta, perehdyttämisestä ja linjavalinnasta.

Tavoitteet:

- tuoda esiin lapsen näkökulma omaan asuinympäristöönsä uudessa Hämeenlinnassa
- korostaa lapsen roolia aktiivisena toimijana ja vaikuttajana omassa elämässään
- vahvistaa lapsen ja kaupungin välistä dialogia
- vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta ja omien juurien tiedostamista
- lapsuuden tuottaman kulttuurin tunnistaminen ja työstäminen
- vahvistaa kasvattajissa niitä osaamisen alueita, jotka tekevät yllä esitettyjen tavoitteiden toteutumisen mahdolliseksi

Toiminnan rakenne:

26.10.2009 INTO2-vastaavien ensimmäinen tapaaminen Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Arxissa

Lähtölaukaus; koulutus 31.10.09 ja 28.11.09, Elisse Heinimaan aiheena Reggio Emilia-pedagogiikka ja pedagoginen dokumentointi

Intovastaavien vastuulla:

- Talokohtaiset koulutusillat
- Alueillat
- Esimieskoulutus

- säännölliset into-palaverit kuukausittain ja tapaamiset lukukausittain johdon kanssa (palvelujohtaja ja johtoryhmä)

Toiminta 2010-2012

Koulutusta koko henkilöstölle:

- digikuvaus ja kuvankäsittelykoulutusta 2010 ja -11
 - kuvallisen ilmaisun perusteet –koulutukset
 - kuvallisen ilmaisun jatkokurssi – koulutukset
 - pedagoginen dokumentointi- koulutus
 - seminaarien järjestäminen puolivuositain Hämeenlinnan omalle varhaiskasvatusväelle
 - kuvataidekerho henkilöstölle
 - ”Mitä on Reggio Emilia pedagogiikka?”- illat vakakeskuksissa
 - mahdollisuus henkilökohtaiseen tekniikka-opastukseen
 - vakajohtajien koulutusiltapäivä
-
- Käsikirjapaketit varhaiskasvatuskeskuksiin
 - Reggio Tutta –kirjan tekstejä käännettiin suomen kielelle
 - Materiaalipaketti kuvataideopetukseen

...lisää toimintaa 2010-2012

- osallistuminen seminaareihin
 - minä olen- festivaali
 - Olipa kerran leffa- festivaali
 - Hippalot- näyttely
 - taidematka Helsinkiin
 - Satakieli- logo ja seinävaate
-
- Pia Keltti; Opinnäytetyö osana kulttuurituotannon koulutusohjelmaa; ARX:n Intokoulu varhaiskasvattajien sosiokulttuurisena innostajana taidekasvatuksessa.

Yhteistyötahoja:

- ARX
- Aimokoulu
- Suomen Reggio Emilia – yhdistys
- Reggio Children (Italia)
- Hämeen Kesäyliopisto
- Taiteen perusopetuksen kaksi ryhmää Tarvasmäen päiväkodissa
- HAMK
- HUMAK
- ART Häme 11
- Kaupunginteatteri, Sibelius-opisto, Miniteatteri

Tiedotustoiminta

- mm. HAMK-varhaiskasvatuspäivät
- Varhaiskasvatuksen VI Johtajuusfoorumi (Tampere)
- Hämeen Sanomat
- Kaupunkiutiset
- Arjessa mukana-lehti
- Hml:n kaupungin verkkosivut
- Reggio Emilia- lehti

**Satakielimallin syntyminen
ja julkistaminen 8.9.2011**

Satakieli
Pedagogiikkaa
Hämeenlinnassa

Satakieli
Pedagogiikkaa
Hämeenlinnassa

Satakieli-teesit

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

1. Lapsi on päähenkilö omassa elämässään

- Lapsuus on arvokas ja merkityksellinen aika ihmisen elämässä – se on arvojen ja persoonallisuuden muotoutumisen aikaa.
- Jokaisella lapsella on oikeus kunnioitukseen, arvostukseen omana itsenään, ainutlaatuisuuteen, erilaisuuteen sekä omaan kasvun rytmiin ja kehitykseen.
- Lapsi on aktiivinen tiedonrakentaja, osaaja ja toimija. Lapsi on loputtoman utelias, ja hänen kysymyksensä ovat tärkeitä ja merkityksellisiä. Aikuinen suhtautuu niihin vakavasti ja kunnioittaen.
- Itse kokeilemalla, keksimällä ja tutkimalla löytyvät tärkeimmät polut kasvuun kokonaiseksi ihmiseksi.

Lapsella
on oikeus
itse oivaltaa.

2. Lapsi ansaitsee ”rikkaan” aikuisen

- Lapsi ansaitsee aikuisen, joka haluaa antaa lapselle vain parasta. Aikuinen on kiinnostunut ympäröivästä yhteiskunnasta ja kulttuurista. Hän yhdistää omalla toiminnallaan kulttuurin monimuotoisuuden varhaiskasvatukseen. Hän osaa kysyä oikeita kysymyksiä, mutta ei tiedä niihin oikeita vastauksia.
- Jatkuva oman työn kehittäminen ja kouluttautuminen ovat jokaisen työntekijän oikeus ja velvollisuus. Työyhteisöissä tuetaan aikuisten välistä vuorovaikutusta sekä annetaan mahdollisuus keskusteluun ja väittelyyn, minkä seurauksena työkuulttuuri ja ammattitaito kehittyvät.
- Maailma on sitä rikkaampi, mitä useammasta näkökulmasta sitä tarkastellaan – ei ole olemassa yhtä ainoaa totuutta!
- Aikuisen tärkein tehtävä on kuunnella. Jotta aikuinen voi kuunnella, hänen täytyy oppia vaikenemaan ja olemaan aidosti läsnä.
- Kuunteleminen johdattaa pohdiskelemaan, olemaan kutsuva ja avoin itselle ja muille; se on edellytys keskusteluun ja kasvuun.

3. Lapsi elää vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa

- Lapsella on kolmenlaisia opettajia: toiset lapset, aikuiset, ja ympäristö.
- Lapsi tarvitsee aikuisia, jotka näkevät ja kuulevat silmillä, sielulla ja sydämellä. Lapsen hyvä elämä rakentuu vuorovaikutuksessa välittävien aikuisten kanssa.
- Lapset tarvitsevat myös toisia lapsia ja kokemuksen yhdessä oppimisesta nähdäkseen maailman laajemmin. Kun lapset oppivat työskentelemään yhdessä, he oppivat rakentamaan siltoja muurien sijaan.
- Varhaiskasvatuksen fyysinen ympäristö on innostava, ja se kannustaa lapsia uteliaisuuteen, tutkimiseen ja vuoropuheluun.
- Varhaiskasvatus toimintakulttuureineen on vahvasti sidoksissa ympäröivään maailmaan. Yhteiskunnan muuttuessa myös aikuisten on tarkasteltava työtään ja toimintatapojaan ja annettava itselleen mahdollisuus muutokseen.

Lapsen
aikaa ei pidä
kuluttaa.
Se pitää saada
talteen.
- Loris
Malaguzzi

4. Lapsella on sata kieltä

- Lapsella on sata kieltä ja sata tapaa ajatella, ilmaista itseään, ymmärtää sekä kohdata muita. Mielikuvitus on lapsen oikeus – se avaa siivet lentoon!
- Satakielen siipien suojassa on monenlaisia oppijoita ja erilaisia tapoja oppia. Oppimisprosessi tapahtuu ainutlaatuisessa suhteessa toisten lasten, aikuisten ja ympäristön kanssa. Aikuisen tehtävänä ei ole vain opettaa mekaanista tietoa vaan yhdessä kulkea lapsen kanssa taiteen, leikin, tutkimisen ja liikkumisen avulla kohti omaa ajattelua ja kysymyksiä.
- Lapsi tarvitsee itse oivaltamisen kokemuksia ja rauhaa oppiakseen arvostamaan itseään ja muita.

Älä opeta lapselle
mitään sellaista,
mitä lapsi
voi yksinäänkin
oppia. - Loris
Malaguzzi

5. Satakielen työmenetelmät ovat pedagoginen dokumentointi ja tutkiva oppiminen

- Lapsilähtöinen teematyöskentely innostaa lapsia ihmettelyyn, tutkimiseen ja kokeiluun. Teeman dokumentointi auttaa aikuisia tulkitsemaan lasten tapaa ajatella ja kohdata erilaisia ilmiöitä, oppia sekä toimia vuorovaikutuksessa. Sen avulla yhteinen oppimisprosessi tehdään näkyväksi kaikille ja siitä tulee yhteistä pääomaa, niin lapsille kuin aikuisille. Se antaa toiminnalle lisäarvoa ja selkeyttä sekä yhdistää Satakieli-mallin käytäntöön.
- Dokumentaatio on myös ammatillisen kasvun väline; se haastaa aikuiset keskustelemaan ja arvioimaan omaa toimintakulttuuriaan ja työmenetelmiään.
- Pedagoginen dokumentointi tekee lapsen maailman näkyväksi. Näin vanhemmat ovat osallisina lapsen arjessa, ja ympäröivä yhteisö tulee tietoiseksi tämän päivän lapsuudesta. Dokumentoinnilla kerrotaan lapselle, että hän on tärkeä ja häntä arvostetaan.
- Oivaltaminen, ihmettely, yhdessä toimiminen ja rikas vuorovaikutus lapsen, vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa ovat avain onnelliseen elämään!

Elämä
on iloinen
asia!

Satakielipedagogiikan
tehtävä

Tulevaisuuden visio?

Satakieli on

- suunta muutokselle ja kuntavasun perusta
- se on lupa rikkoa rutiineja, vapautta ajatella itse ja luoda maailmankuvaansa yhteistoiminnassa muiden kanssa.
- dialogia kaikkien toimijoiden kanssa
- taiteen lisäksi tärkeitä painotusalueita ovat kestävä kehitys ja kierrätys – haaveena pedagoginen kierrätyskeskus.
- tavoitteena on muuttaa Hämeenlinnan kasvatuksellista ja sosiokulttuurista maailmaa.

Lapsen
arvostaminen
kansalaisena ja
kaupunkilaisena.

Jatkosuunnitelmia

- satakieli-idologia on uuden, valmistumassa olevan kuntavasun pohjana.
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:n kanssa toteutettava yhteistyö syvenee vakiintuneeksi toimintamalliksi.
- satakielimallin levittäminen verkostomaisesti niin, että vuoteen 2015 mennessä kaikki varhaiskasvatuskeskukset ovat sitoutuneet toteuttamaan satakielipedagogiikkaa.

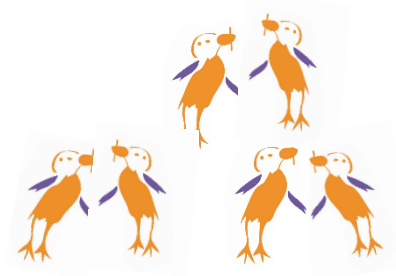
OSAAMISEN VARMISTAMINEN:

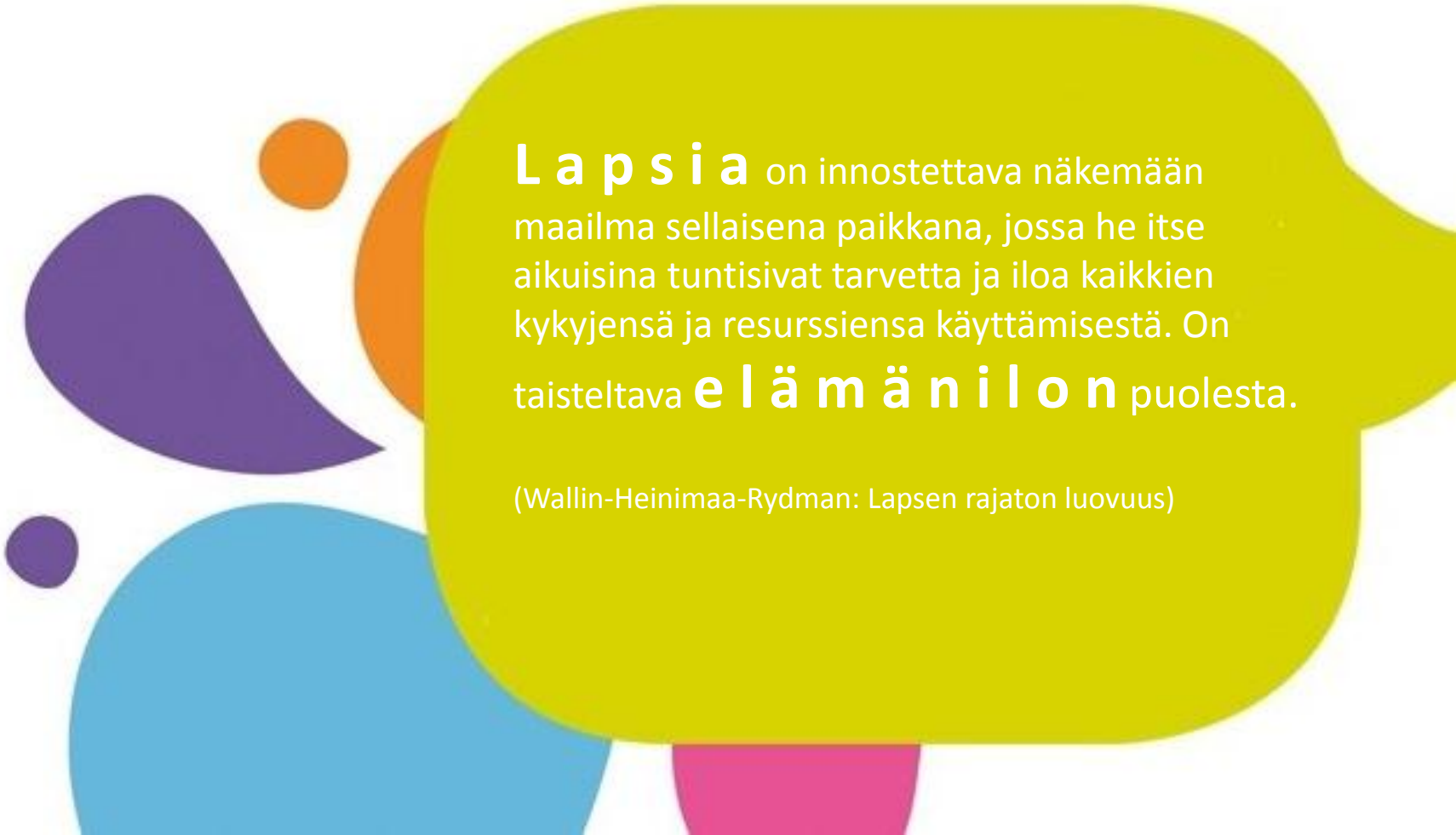
Modulit
peruseriaatteista

Luennot ja
seminaarit

Keskustelufoorumit

Pedagogit
kertovat

Lapsia on innostettava näkemään maailma sellaisena paikkana, jossa he itse aikuisina tuntuivat tarvetta ja iloa kaikkien kykyjensä ja resurssiensa käyttämisestä. On taisteltava **elämänilon** puolesta.

(Wallin-Heinimaa-Rydman: Lapsen rajaton luovuus)